

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (пети състав)

28 октомври 2020 година *

„Преюдициално запитване — Авторско право и сродни права — Директива 2001/29/ЕО — Информационно общество — Хармонизиране на някои аспекти на авторското право и сродните му права — Член 3, параграф 1 — Публично разгласяване — Понятието „публично“ — Изпращане по електронен път до съд на защитено произведение като доказателство в съдебно производство“

По дело C-637/19

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Svea hovrätt — Patent- och marknadsöverdomstolen (Апелативен съд Стокхолм, разглеждащ като въззивна инстанция спорове в областта на интелектуалната собственост и търговски спорове, Швеция) с акт от 20 август 2019 г., постъпил в Съда на 27 август 2019 г., в рамките на производство по дело

ВУ

срещу

СХ,

СЪДЪТ (пети състав),

състоящ се от: Е. Regan, председател на състава, М. Pešič (докладчик), Е. Juhász, С. Lycourgos и I. Jarukaitis, съдии,

генерален адвокат: G. Hogan,

секретар: A. Calot Escobar,

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

като има предвид становищата, представени:

- за шведското правителство, от С. Meyer-Seitz и Н. Eklinder, в качеството на представители,
- за Европейската комисия, от К. Simonsson и J. Samnadda, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 3 септември 2020 г.,

постанови настоящото

* Език на производството: шведски.

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 3, параграф 1 и член 4, параграф 1 от Директива 2001/29/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 22 май 2001 година относно хармонизирането на някои аспекти на авторското право и сродните му права в информационното общество (ОВ L 167, 2001 г., стр. 10; Специално издание на български език, 2007 г., глава 17, том 1, стр. 230).
- 2 Това запитване е отправено в рамките на спор между въззивника в главното производство, който твърди, че притежава авторско право върху снимка, и въззиваемия в главното производство, който е ползвател на тази снимка, по повод на представянето от въззиваемия в главното производство като доказателство по дело, водено пред граждански съд между него и въззивника в главното производство, на копие от страница от уебсайта на последния, съдържащо посочената снимка.

Правна уредба

Правото на Съюза

- 3 Съображения 3, 9, 10 и 31 от Директива 2001/29 гласят:

„(3) Предложеното хармонизиране ще допринесе за прилагането на четирите свободи на вътрешния пазар и се отнася до спазването на основните принципи на правото, и особено на правото на собственост, включително интелектуалната собственост и свободата на изразяване и на обществения интерес.

[...]

(9) Всяка хармонизация на авторското право и сродните му права трябва да се основава на висока степен на закрила, тъй като такива права са основни за интелектуалното творчество. Тяхната защита спомага, за да гарантира поддържането и развитието на творческия процес в интерес на авторите, артистите изпълнители, продуцентите, потребителите, културата, промишлеността и публиката като цяло. Интелектуалната собственост следователно е призната за неразделна част от собствеността.

(10) Ако авторите или артистите изпълнители следва да продължат творческата си и артистична работа, те трябва да получат съответно възнаграждение за използването на техните произведения, както и продуцентите, за да бъдат в състояние да финансират това произведение. Инвестициите, необходими за създаването на продукти като звукозаписи, филми или аудио-визуално произведение, и на услуги, например услугите „до поискване“, са значителни. Необходима е адекватна правна закрила на правата върху интелектуална собственост, за да се гарантира наличието на такова възнаграждение и за да се гарантира възможността за задоволителна възвръщаемост от тези инвестиции.

[...]

(31) Трябва да се поддържа справедлив баланс между правата и интересите на различните категории притежатели на права, както и на различните категории притежатели на права и ползватели на закриляни обекти. Съществуващите изключения и ограничения по отношение на правата, както са определени от държавите членки, следва да бъдат преоценени с оглед новата електронна среда. [...] За да се гарантира правилното

функциониране на вътрешния пазар, такива изключения и ограничения следва да бъдат определяни по-хармонично. Степента на тяхната хармонизация следва да се основава на въздействието им върху безпрепятственото функциониране на вътрешния пазар“.

- 4 Член 3 („Право на публично разгласяване на произведения и право на предоставяне на публично разположение на други закриляни обекти“), параграф 1 от тази директива гласи:

„Държавите членки предоставят на авторите изключително право да разрешават или забраняват публичното разгласяване на техни произведения по жичен или безжичен път, включително предоставяне на публично разположение на техни произведения по такъв начин, че всеки може да има достъп до тях от място и във време, самостоятелно избрани от него“.

- 5 Член 4 („Право на разпространение“), параграф 1 от посочената директива предвижда:

„Държавите членки предвиждат за авторите по отношение на оригинала на техните произведения или на техни копия изключителното право да разрешават или забраняват всякаква форма на публично разпространяване чрез продажба или по друг начин“.

- 6 Член 9 („Продълж[аване] прилагане[то] на други правни разпоредби“) от същата директива гласи:

„Настоящата директива не засяга разпоредбите, отнасящи се по-специално до патентното право, търговските марки, правата върху дизайна, полезните модели, топографиите на полупроводникови изделия, печатарските шрифтове, условията достъп, достъпа до кабела на радио- и телевизионните услуги, опазването на националните съкровища, изискванията по отношение на [задължителното депозирание на произведения], законодателството в областта на ограничителните практики и нелоялната конкуренция, търговските тайни, сигурността, поверителността, защита на данните и на личния живот, достъпа до публични документи, договорното право“.

Националното право

- 7 Член 2 от lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk (upphovsrättslagen) (Закон (1960:729) за авторското право върху литературни произведения и произведения на изкуството, наричан по-нататък „Законът за авторското право“) гласи:

„При спазване на ограниченията, предвидени в настоящия закон, авторското право включва изключителното право на разпореждане с дадено произведение посредством неговото възпроизвеждане или предоставянето му на публично разположение, независимо дали в оригиналната или променена форма, в превод, адаптация към друга литературна или художествена форма или посредством други техники.

Възпроизвеждане е всяко пряко или непряко, временно или постоянно, цялостно или частично възпроизвеждане на произведение по какъвто и да е начин и под каквато и да е форма.

Предоставяне на произведението на публично разположение е налице в следните случаи:

1. Когато произведението е предмет на публично разгласяване. Публично разгласяване е налице, когато произведението се предоставя на публично разположение, по жичен или безжичен път, от място, различно от мястото, където обществеността може да възприеме произведението. Това включва всяко разгласяване, извършено по такъв начин, че всеки може да има достъп до произведението от място и във време, самостоятелно избрани от него.

[...]

4. Когато копие на произведението се предлага за продажба, отдаване под наем или даване в заем или се разпространява по друг начин до широката общественост.

Всяко разгласяване или изпълнение на дадено произведение в широк затворен кръг, в професионален контекст, се счита за публично разгласяване или публично изпълнение“.

8 Член 49а от URL предвижда:

„Авторът на снимка има изключителното право да я възпроизвежда и да я предоставя на публично разположение. Това право съществува независимо дали снимката се използва в оригиналната или променена форма и независимо от използваната техника“.

9 Съгласно tryckfrihetsförordningen (Наредба за свободата на пресата) насърчаването на свободата на изразяване и плуралистичната информация включва правото на всекиго на достъп до публични документи. В това отношение тази наредба предвижда, че всеки документ, представен пред съд, независимо в каква форма, е публично достъпен. От това следва, че освен ако става въпрос за поверителна информация, всеки може да поиска достъп до документ, който е представен пред съд.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

10 Въззивникът и въззиваемият в главното производство са физически лица, всяко от които поддържа уебсайт.

11 В рамките на предходен гражданскоправен съдебен спор въззиваемият в главното производство представя като доказателство на сезирания със спора съд копие от взета от уебсайта на въззивника в главното производство страница с текст и снимка.

12 Въззивникът в главното производство твърди, че е притежател на авторското право върху тази снимка, и иска въззиваемият в главното производство да бъде осъден да му плати обезщетение за нарушение на авторското право и специалната защита за снимките, гарантирани съответно в членове 2 и 49а от URL. Въззиваемият в главното производство твърди, че не дължи каквото и да било обезщетение.

13 Съдът, сезиран със спора като първа инстанция, приема, че посочената снимка е защитена по силата на член 49а от URL. Този съд констатира, че тъй като снимката е представена пред съд в рамките на процесуално действие, всеки може да поиска да му бъде разкрита в съответствие с приложимите правни разпоредби. Поради това посоченият съд заключава, че въззиваемият в главното производство е разпространил публично тази снимка по смисъла на URL. Той обаче приема, че не е доказано въззивникът в главното производство да е претърпял вреди, и съответно отхвърля иска му.

14 Въззивникът в главното производство подава въззивна жалба срещу това решение пред запитващата юрисдикция Svea hovrätt Patent och marknadsdomstolen (Апелативен съд Стокхолм, разглеждащ като въззивна инстанция спорове в областта на интелектуалната собственост и търговски спорове, Швеция).

15 Тази юрисдикция отбелязва, че трябва да се произнесе по-специално по въпроса дали представянето на копие от тази снимка пред съд в рамките на процесуално действие може да съставлява незаконно предоставяне на произведението по смисъла на правната уредба на авторското право под формата на публично разпространяване или публично разгласяване,

както и че в производството пред нея страните са уточнили, че снимката е била изпратена на сезирания със спора съд под формата на електронно копие по електронна поща. Запитващата юрисдикция иска също да установи дали представянето пред съд може да се счита за „публично“.

- 16 В това отношение тя отбелязва, че съществува несигурност относно тълкуването в правото на Съюза на понятията „публично разгласяване“ и „публично разпространяване“ в хипотезата на представяне на защитено произведение пред съд в рамките на процесуално действие, по-специално, от една страна, по въпроса дали представянето на произведение пред съд може да се счита за „публично“ по смисъла на Директива 2001/29, и от друга страна, по въпроса дали понятието „публично“ трябва да има едно и също значение за целите на прилагането на член 3, параграф 1 и член 4, параграф 1 от тази директива.
- 17 Според запитващата юрисдикция освен това следва да се определи дали когато даден документ е представен пред съд — независимо дали като „физически“ документ или като приложение към електронно писмо, тъй като и в двата случая представянето му има едно и също действие и една и съща цел — представянето му представлява „публично разгласяване“ или „публично разпространяване“.
- 18 При тези условия Svea hovrätt, Patent- och marknadsöverdomstolen (Апелативен съд Стокхолм, разглеждащ като въззивна инстанция спорове в областта на интелектуалната собственост и търговски спорове) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:
 - „1) Еднакво ли е значението на понятието „публично“ в член 3, параграф 1 и в член 4, параграф 1 от Директива [2001/29]?
 - 2) При утвърдителен отговор на първия въпрос, следва ли да се приеме, че разгласяване или разпространяване пред съд се обхваща от понятието „публично“ по смисъла на тези разпоредби?
 - 3) При отрицателен отговор на първия въпрос:
 - а) може ли разгласяването на защитено произведение пред съд да се обхваща от понятието „публично“?
 - б) може ли разпространяването на защитено произведение пред съд да се обхваща от понятието „публично“?
 - 4) От значение ли е за преценката дали представянето на защитено произведение пред съд съставлява „публично разгласяване“ или „публично разпространяване“ фактът, че националното законодателство установява общ принцип на достъп до публични документи, съгласно който всеки, който подаде молба, може да получи достъп до документите, представени пред съд в рамките на процесуално действие, освен ако те съдържат поверителна информация?“.

По преюдициалните въпроси

- 19 Най-напред следва да се отбележи, че от акта за преюдициално запитване следва, че разглежданата в главното производство снимка е била изпратена на съответния съд с електронно писмо под формата на електронно копие.
- 20 Съгласно съдебната практика обаче публичното разгласяване на произведение, което не е разпространение на физически копия от него, се обхваща не от понятието „публично разпространение“ по член 4, параграф 1 от Директива 2001/29, а от понятието „публично

разгласяване“ по смисъла на член 3, параграф 1 от тази директива (вж. в този смисъл решение от 19 декември 2019 г., *Nederlands Uitgeversverbond и Groep Algemene Uitgevers*, C-263/18, EU:C:2019:1111, т. 45, 51 и 52).

- 21 При тези условия трябва да се приеме, че с въпросите си, които следва да бъдат разгледани заедно, запитващата юрисдикция по същество иска да установи дали член 3, параграф 1 от Директива 2001/29 трябва да се тълкува в смисъл, че понятието „публично разгласяване“ обхваща изпращането по електронен път до съд на защитено произведение като доказателство в съдебно производство между частноправни субекти.
- 22 В това отношение съгласно постоянната практика на Съда във връзка с член 3, параграф 1 от Директива 2001/29 понятието „публично разгласяване“ обединява два кумулативни елемента, а именно акт на разгласяване на произведение и публичност на разгласяването (решения от 31 май 2016 г., *Reha Training*, C-117/15, EU:C:2016:379, т. 37 и от 19 декември 2019 г., *Nederlands Uitgeversverbond и Groep Algemene Uitgevers*, C-263/18, EU:C:2019:1111, т. 61 и цитираната съдебна практика).
- 23 В тази съдебна практика се приема също, че първо, всеки акт, с който ползвател, осъзнаващ напълно последиците от своето поведение, предоставя достъп до защитени произведения, може да представлява акт на разгласяване по смисъла на член 3, параграф 1, от Директива 2001/29 (решение от 14 юни 2017 г., *Stichting Brein*, C-610/15, EU:C:2017:456, т. 26).
- 24 Такъв е случаят с изпращането по електронен път до съд на защитено произведение като доказателство в съдебно производство между частноправни субекти.
- 25 Второ, за да попадат в обхвата на понятието „публично разгласяване“ по смисъла на член 3, параграф 1 от Директива 2001/29, е необходимо също така защитените произведения действително да са разгласени публично (решение от 14 юни 2017 г., *Stichting Brein*, C-610/15, EU:C:2017:456, т. 40 и цитираната съдебна практика).
- 26 В това отношение понятието „публично“ се отнася до неопределен брой потенциални адресати и освен това предполага наличие на доста голям брой лица (решения от 15 март 2012 г., *SCF*, C-135/10, EU:C:2012:140, т. 84, от 31 май 2016 г., *Reha Training*, C-117/15, EU:C:2016:379, т. 41 и от 29 ноември 2017 г., *VCAST*, C-265/16, EU:C:2017:913, т. 45).
- 27 Що се отнася до неопределеността на броя на потенциалните адресати, Съдът е подчертал, че става въпрос за това да се даде възможност по всякакъв подходящ начин съответното произведение да бъде възприето от лица по принцип, а не от определени лица, спадащи към частна група (решения от 15 март 2012 г., *SCF*, C-135/10, EU:C:2012:140, т. 85 и от 31 май 2016 г., *Reha Training*, C-117/15, EU:C:2016:379, т. 42).
- 28 В случая, както отбелязва генералният адвокат в точки 42—44 от заключението си, разгласяване като разглежданото в главното производство трябва да се счита за насочено към ясно определена затворена група лица, на които е възложено да изпълняват в съд функции, спадащи към публичната служба, а не към неопределен брой потенциални адресати.
- 29 Така това разгласяване е извършено не на лица по принцип, а на отделни точно определени служители. При тези обстоятелства следва да се приеме, че изпращането по електронен път до съд на защитено произведение като доказателство в съдебно производство между частноправни субекти не може да се окачестви като „публично разгласяване“ по смисъла на член 3, параграф 1 от Директива 2001/29 (вж. по аналогия решение от 19 ноември 2015 г., *SBS Belgium*, C-325/14, EU:C:2015:764, т. 23 и 24).

- 30 В това отношение е без значение, че в националното право са предвидени правила за достъп до публичните документи. Всъщност този достъп се предоставя не от ползвателя, който е изпратил производението на съда, а от последния на частноправните субекти, които са поискали достъп, по силата на задължение и съгласно процедура, предвидени от националното право относно достъпа до публични документи, които не се засягат от Директива 2001/29, както изрично предвижда член 9.
- 31 Важно е да се отбележи, че както следва от съображение 3 и 31 от Директива 2001/29, тълкуването, възприето в точка 29 от настоящото решение, позволява да се поддържа, по-специално в електронната среда, справедлив баланс между, от една страна, интереса на притежателите на авторски и сродни права от защитата на тяхното право на интелектуална собственост, сега вече гарантирана с член 17, параграф 2 от Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“), и от друга страна, защитата на интересите и основните права на ползвателите на закриляни обекти, както и на обществения интерес (вж. в този смисъл решение от 29 юли 2019 г., *Pelham и др.*, C-476/17, EU:C:2019:624, т. 32 и цитираната съдебна практика).
- 32 По-специално Съдът вече е имал повод да припомни, че от член 17, параграф 2 от Хартата и от практиката на Съда по никакъв начин не следва, че правото на интелектуална собственост, закрепено в тази разпоредба, е неприкосновено и че трябва да се осигури абсолютната му защита, след като това право трябва да се съизмери с останалите основни права (вж. в този смисъл решение от 29 юли 2019 г., *Pelham и др.*, C-476/17, EU:C:2019:624, т. 33 и 34 и цитираната съдебна практика), едно от които е правото на ефективна съдебна защита, гарантирано от член 47 от Хартата.
- 33 Последното обаче би било сериозно застрашено, ако притежателят на авторско право можеше да се противопоставя на представянето на доказателства пред съд с единствения довод, че тези доказателства съдържат защитен от авторското право обект.
- 34 Като се имат предвид всички изложени по-горе съображения, на поставените въпроси следва да се отговори, че член 3, параграф 1 от Директива 2001/29 трябва да се тълкува в смисъл, че понятието „публично разгласяване“ в тази разпоредба не обхваща изпращането по електронен път до съд на защитено произведение като доказателство в съдебно производство между частноправни субекти.

По съдебните разноски

- 35 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (пети състав) реши:

Член 3, параграф 1 от Директива 2001/29/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 22 май 2001 година относно хармонизирането на някои аспекти на авторското право и сродните му права в информационното общество трябва да се тълкува в смисъл, че понятието „публично разгласяване“ в тази разпоредба не обхваща изпращането по електронен път до съд на защитено произведение като доказателство в съдебно производство между частноправни субекти.

Подписи